

Retningslinjer for styring af litrauddannelse og litrakompetencer

banedanmark

Indholdet i dette dokument er udarbejdet af:
Fagansvarlig, Lars Veiler

Godkendt af:
Områdechef for Organisationsudvikling, Katrine Jensen (KATJ)

Version	Dato	Udarbejdet af	Godkendt af	Ændring
5	14.04.17	LVNS	KATJ	Ændret retningslinjer for akut opstået kørsel i afsnit 2.7 og 3.3.
4	12.01.17	LVNS	KATJ	Ændret i forhold til ny lokomotivførerbekendtgørelse 1378.
3	14.07.15	AVPT	KATJ	Krav til danske lokomotivførere ved akut opstået kørsel er tilføjet i afsnit 2.6.
2	03.07.15	LTVJ	KATJ	I afsnit 3 er det præciseret, at certifikat er udstedt af Banedanmark. Ydermere er der lavet ændringer i afsnit 3.2 vedr. planlagt kørsel.
1	01.04.15	LTVJ	KATJ	Første udgave

*Retningslinjer for styring
af litrauddannelse og
litrakompetencer*

Banedanmark
Organisationsudvikling
Sikkerhedsuddannelser
Amerika Plads 15
2100 København Ø

Forfatter: Lars Veiler
Mail: ltvj@bane.dk
Telefon: 8234 0000

Indholdsfortegnelse

1	Formål.....	4
2	Referencer.....	4
3	Kontakt.....	4
4	Retningslinjer for lokomotivførere med dansk lokomotivførerlicens	5
4.1	Gyldighed.....	5
4.2	Materielejers ansvar	5
4.3	Arbejdsgiverens ansvar	5
4.4	Lokomotivførerens ansvar	5
4.5	Banedanmarks ansvar.....	5
4.6	Forudsætninger.....	5
4.7	Akut opstået kørsel.....	5
4.8	Godkendelse af uddannelse.....	6
4.9	Materieltype	6
4.10	Erhvervelse af litrakompetence.....	7
4.11	Efteruddannelse.....	7
4.12	Rutinekørsel	7
4.13	Mistet kompetence	7
4.14	Opretholdelse af kompetence.....	7
4.15	Teori- og kørelærer	8
4.16	Uddannelse af kørelærer ved indkøb af nyt materiel.....	8
4.17	Censor	8
4.18	Kursusbevis.....	8
4.19	Opdatering af certifikat	10
4.20	Konsulentbistand.....	10
5	Retningslinjer for lokomotivførere med lokomotivførerlicens udstedt i udlandet.....	12
5.1	Gyldighed.....	12
5.2	Planlagt kørsel.....	12
5.3	Akut opstået kørsel.....	12
5.4	Inden passage af grænsen.....	12

Retningslinjer for styring af litrauddannelse og litrakompetencer

1 **Formål**

Dette dokument indeholder retningslinjer for styring af litrauddannelse og litrakompetencer for hhv. lokomotivførere med dansk lokomotivførercertifikat og lokomotivførere med lokomotivførerlicens udstedt i udlandet.

2 **Referencer**

- Branchenormen for lokomotivførerlicens- og certifikatuddannelser.
- Bekendtgørelse om certificering af lokomotivførere (Lokomotivførerbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om godkendelse af uddannelsescentre, eksaminatorer, m.v. ved uddannelse af lokomotivførere på jernbaneområdet

3 **Kontakt**

Henvendelser vedrørende styring af litrauddannelser og litrakompetencer kan indsendes til Banedanmark på bdkuddannelser@bane.dk eller til Banehuset, Amerika Plads 15, 2100 København Ø.

4 **Retningslinjer for lokomotivførere med dansk lokomotivførerlicens**

4.1 **Gyldighed**

Disse retningslinjer gælder lokomotivførere med dansk lokomotivførerlicens, der skal have udstedt et supplerende lokomotivførercertifikat af Banedanmark.

Alle litrauddannelser gennemføres i henhold til- og i regi af Banedanmarks godkendelse som uddannelsescenter jf. Bekendtgørelse om godkendelse af uddannelsescentre, eksaminatorer, m.v. ved uddannelse af lokomotivførere på jernbaneområdet.

4.2 **Materielejers ansvar**

Det er materielejerens ansvar, at en lokomotivfører, som fremfører materielejerens litra, har den pågældende litra påskrevet sit certifikat.

4.3 **Arbejdsgiverens ansvar**

Det er arbejdsgiverens ansvar at medarbejdere med et lokomotivførercertifikat tilmeldes efteruddannelse hvert 3. år, i de på certifikatet påførte litra, samt opfylder krav til opretholdelse af rutine.

Har arbejdsgiver begrundet mistanke om, at en lokomotivfører med lokomotivførercertifikat ikke længere opfylder kravene, skal arbejdsgiver uden ugrundet ophold fritage den pågældende fra udførslen af funktioner som er anført på lokomotivførercertifikatet. Derudover skal arbejdsgiver uden ugrundet ophold informere Banedanmark herom, som vil suspendere certifikatet, indtil der foreligger en endelig afklaring.

4.4 **Lokomotivførerens ansvar**

Lokomotivførere, der har begrundet mistanke om eller kendskab til, at de ikke længere opfylder kravene til et lokomotivførercertifikat, skal snarest muligt indberette dette til arbejdsgiveren og Banedanmark, og må ikke udføre de funktioner, lokomotivførercertifikatet giver adgang til.

4.5 **Banedanmarks ansvar**

Banedanmarks ansvar som jernbaneinfrastrukturforvalter står beskrevet i Lokomotivførerbekendtgørelsen.

4.6 **Forudsætninger**

For lokomotivførere uddannet før den 29. oktober 2013 gælder, at de skal have mindst én gyldig litrauddannelse i forvejen.

For lokomotivførere uddannet efter den 29. oktober 2013 gælder, at de skal have gennemført branchenormens modul 17 ”litra grunduddannelse fremføring” inden specifik litrauddannelse påbegyndes.

4.7 **Akut opstået kørsel**

Der vil altid kunne opstå behov for akut tilkald af assistance til betjening af et køretøj. Et akut opstået behov kan fx være opstået sygdom eller andet uforudsigeligt. Det kan forsinke f.eks. sporombygninger, og det er samtidig dyrt at have store specialkøretøjer holdende stille.

Ved akut opstået behov indsendes ansøgning om udstedelse af certifikat på normal vis jf. Retningslinjer for udstedelse og ajourføring af lokomotivførerlicens og –certifikat. Har Banedanmark modtaget al den nødvendige dokumentation for udstedelse af et supplerende certifikat, sender Banedanmark en skriftlig bekræftelse til afsenderen, hvor vedkommendes litra- og infrastrukturkendskab er angivet. Med denne bekræftelse kan lokomotivføreren køre på Banedanmarks sikkerhedsgodkendelse, selvom lokomotivføreren endnu ikke har modtaget det fysiske certifikat fra Banedanmark. Banedanmark udsteder derefter uden ugrundet ophold certifikat og fremsender til den pågældende lokomotivfører.

Lokomotivføreren kan køre på den skriftlige bekræftelse indtil certifikatet er modtaget af vedkommende der på vegne af rgl/lkf ansøgte om et certifikat.

4.8 **Godkendelse af uddannelse**

Alle litrauddannelser skal være godkendt af Banedanmark se Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse.

Uddannelser i litra, som ikke henhører under Branchenormen, skal ydermere godkendes af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. Det er i alle tilfælde Banedanmarks ansvar at få en litrauddannelse godkendt i Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

4.9 **Materieltype**

For hver materieltype skal der udarbejdes en uddannelse. Der er tale om en ny materieltype, når der er væsentlige forskelle i eksempelvis:

- Hvorledes bremsesystemet er opbygget, betjenes og vedligeholdes
- Hvorledes traktionssystemet er opbygget, virker og vedligeholdes
- Hvilke kommunikationssystemer der er installeret, og betjening af disse varierer
- Hvilke nødprocedurer der skal anvendes ved f.eks. havari og nedbrud
- Hvorledes eftermonteret udstyr er opbygget og sikres til kørsel
- Væsentlige ændringer i manualer og betjeningsvejledning.

Materielejer skal i den forbindelse udarbejde en risikovurdering, som opfylder Banedanmarks retningslinjer for risikovurderinger. Risikovurderingen skal tage højde for køretøjets anvendelse herunder behov for uddannelse og vejledning. I forbindelse med ændringer på eksisterende køretøjer indgår vurdering af uddannelse som en naturlig del af CSM risikoledeelse. Vurderingen indgår i grundlaget for godkendelse af ændringen.

Materielejer skal beskrive disse forskelle og vurdere behovet for uddannelse. Materielejeren kan vurdere, at det er tilstrækkeligt at benytte sig af en eksisterende uddannelse, supplere eksisterende uddannelser eller udarbejde en uddannelse.

Læs mere om godkendelse af litrauddannelse i Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse.

4.10 **Erhvervelse af litrakompetence**

En specifik litrakompetence erhverves ved, at lokomotivføreren gennemfører og består den til litraen godkendte uddannelse.

En lokomotivfører må først fremføre en specifik litra, når lokomotivføreren har bestået en prøve i den pågældende litra og har fået litrakompetencen påskrevet sit certifikat.

Skal lokomotivføreren fremføre en specifik litra efter bestået prøve, men før kompetencen er påskrevet certifikatet, skal prøvebeviset altid medbringes som dokumentation sammen med certifikatet.

Prøvebeviset gælder som supplement til certifikatet indtil kompetencen er påført certifikatet. Dog højst indtil certifikatet er modtaget af vedkommende der på vegne af rgl/lkf ansøger om ændring af certifikat.

4.11 **Efteruddannelse**

Hvert 3. år skal lokomotivføreren modtage undervisning i minimum syv lektioner inkl. prøve i den pågældende litra. Prøven afholdes på samme vilkår som den ordinære prøve på grunduddannelsen for den pågældende litra eller som en skriftlig prøve med åbne svarmuligheder (ikke multiple choice). Pensum for efteruddannelsen er samme pensum som på grunduddannelsen. jf. ”Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse”.

Kompetencen bortfalder, hvis efteruddannelsen ikke er gennemført og bestået inden for tidsfristen.

4.12 **Rutinekørsel**

Lokomotivføreren skal, i den pågældende litra, varetage minimum syv timers kørsel inden for løbende 12 måneder.

Lokomotivføreren skal kunne dokumentere, hvilken litra rutinekørslen drejer sig om, hvornår, herunder tidspunkt, rutinekørslen er gennemført og på hvilken strækningen, rutinekørslen er foretaget.

Dokumentationen kan være i form af lokomotivførerens eksisterende logbog for strækningskendskab, som udvides med påskrivning af litra.

Kompetencen bortfalder, hvis rutinekørslen ikke er gennemført inden for løbende 12 måneder.

4.13 **Mistet kompetence**

Ved mistet litrakompetence kan en lokomotivfører erhverve kompetencen igen ved at bestå en prøve. Prøven skal afholdes på samme vilkår som en ordinær prøve ved grunduddannelsen jf. ”Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse”.

4.14 **Opretholdelse af kompetence**

Når en lokomotivfører har fået påskrevet en litra på sit certifikat, følger kompetencen lokomotivføreren, så længe lokomotivføreren arbejder på Banedanmarks

sikkerhedscertifikat jf. § 14 i Lokomotivførerbekendtgørelsen, og forudsat, at lokomotivføreren opfylder kravene til opretholdelse af kompetencen i henhold til punkt 4.11 og 4.12.

4.15 **Teori- og kørelærer**

Al undervisning, som sker ved fremførelse af køretøjet, skal foretages af en Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen og Banedanmark, godkendt kørelærer. Når der i disse retningslinjer samt Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse, henvises til en godkendt kørelærer, menes der en Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen og Banedanmark godkendt kørelærer.

Teoretisk gennemgang kan ligeledes gennemføres af en kørelærer, men kan også gennemføres af en af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen og Banedanmark, godkendt teorilærer for den pågældende litra.

Teori- og kørelærere skal endvidere fremgå af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens liste over godkendte teori- og kørelærere.

4.16 **Uddannelse af kørelærer ved indkøb af nyt materiel**

Når en materielejer indkøber nyt materiel, vil materielejer, som udgangspunkt, ikke have en kørelærer med den nyindkøbte litra på certifikatet. For at materielejer har mulighed for at få uddannet en kørelærer i den nyindkøbte litra, kan undervisningen af kørelæreren varetages af den materielsagkyndige i virksomheden eller den materielsagkyndige fra fabrikken, hvorfra materiellet kommer.

For at kørelæreren kan få påskrevet litraen på sit certifikat, skal kørelæreren uddannelse dokumenteres og godkendes i overensstemmelse med Retningslinjer for godkendelse af litrauddannelse. Kørelæreren skal bestå en prøve afholdt i overensstemmelse med de før nævnte retningslinjer. Herefter kan kørelæreren få påskrevet litraen på sit certifikat og derefter forestå undervisning af lokomotivførere i den pågældende litra.

4.17 **Censor**

Censorfunktionen vil altid varetages af en af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen og Banedanmark godkendt censor fra Banedanmark, HR Sikkerhedsuddannelser, udpeget i hvert tilfælde censor.

4.18 **Kursusbevis**

Banedanmark udsteder kursusbevis til lokomotivføreren efter bestået uddannelse. Kursusbevis er dokumentation for, at lokomotivføreren har bestået den pågældende litrauddannelse.

4.19 **Opdatering af certifikat**

Det er arbejdsgivers og lokomotivførerens ansvar at ansøge om den pågældende litra på lokomotivførerens certifikat. Ansøgningen sendes til certifikat@bane.dk. Læs mere herom i Retningslinjer for udstedelse og ajourføring af lokomotivførerlicens og –certifikat, og på Banedanmarks hjemmeside.

4.20 **Konsulentbistand**

Som udgangspunkt vil det være materielejer, som har det bedste kendskab til materiellet og derfor har den rette viden til at udarbejde de nødvendige dokumenter i forbindelse med godkendelse af en litrauddannelse.

Banedanmark bidrager gerne med råd og vejledning i forbindelse med udarbejdelse af de nødvendige dokumenter, hvis materielejer har behov.

Banedanmark yder også egentlig konsulentbistand, hvis materielejer ønsker, at Banedanmark skal varetage hele eller dele af opgaven med hensyn til at udarbejde de nødvendige dokumenter i forbindelse med godkendelse af en litrauddannelse. Banedanmark afregner konsulentydelsen på timebasis.

5 **Retningslinjer for lokomotivførere med lokomotivførerlicens udstedt i udlandet**

5.1 **Gyldighed**

Disse retningslinjer gælder udenlandske lokomotivførere, som skal være i besiddelse af en EU-licens og et supplerende EU-certifikat udstedt af Banedanmark ved grænseoverskridende trafik jf. direktivet.

Udenlandske førere skal være i besiddelse af en EU-licens og et supplerende EU-certifikat udstedt af Banedanmark, inden de fremfører et køretøj over grænsen.

Der udstedes et supplerende certifikat i Banedanmark regi med den eller de litra påført, som den pågældende skal fremføre på Banedanmarks sikkerhedscertifikat.

5.2 **Planlagt kørsel**

Ved planlagt kørsel skal der være udstedt et supplerende certifikat af Banedanmark, inden den pågældende lokomotivfører fremfører køretøjet over grænsen.

Læs mere i Retningslinjer for udstedelse og ajourføring af lokomotivførerlicens og –certifikat.

5.3 **Akut opstået kørsel**

Der vil altid kunne opstå behov for akut tilkald af assistance til betjening af et køretøj. Et akut opstået behov kan fx være opstået sygdom eller andet uforudsigeligt. Det kan forsinke f.eks. sporombygninger, og det er samtidig dyrt at have store specialkøretøjer holdende stille.

Ved akut opstået behov indsendes ansøgning om udstedelse af certifikat på normal vis jf. Retningslinjer for udstedelse og ajourføring af lokomotivførerlicens og –certifikat. Har Banedanmark modtaget al den nødvendige dokumentation for udstedelse af et supplerende certifikat, sender Banedanmark en skriftlig bekræftelse til afsenderen, hvor vedkommendes litra- og infrastrukturkendskab er angivet. Med denne bekræftelse kan lokomotivføreren køre på Banedanmarks sikkerhedsgodkendelse, selvom lokomotivføreren endnu ikke har modtaget det fysiske certifikat fra Banedanmark. Banedanmark udsteder derefter uden ugrundet ophold certifikat og fremsender til den pågældende lokomotivfører.

Lokomotivføreren kan køre på den skriftlige bekræftelse indtil certifikatet er modtaget af vedkommende der på vegne af rgl/lkf ansøgte om et certifikat.

5.4 **Inden passage af grænsen**

Inden passage af den danske grænse skal den danske lokomotivfører, som er ”lods” på køretøjet, sikre sig, at den udenlandske lokomotivfører er i besiddelse af en EU-licens og et supplerende EU-certifikat udstedt af Banedanmark med den pågældende litra anført fra hjemlandet, eller en bekræftelse fra Banedanmark Uddannelse med de påførte litra jf. afsnit 2.22